

SỐ 539

KINH LÔ-CHÍ TRƯỞNG GIẢ NHÂN DUYÊN

*Hán dịch: Thất dịch. Phụ vào dịch phẩm
đời Đông Tấn.*

Phật nói:

–Nếu vương mắc vào tham lam, bôn sẻn thì bị hàng trời, người khinh rẻ. Do đó, người trí nên biết bố thí người khác? Vì sao? Vì ta từng nghe:

Xưa kia, có đại Trưởng giả tên là Lô-chí. Nhà rất giàu có, tài sản vô lượng, kho tàng chất đầy như Tỳ-sa-môn. Do thuở xưa gieo nhiều ruộng phước, tu hạnh bố thí, nên được phước báo này. Nhưng khi bố thí lại không biết lòng cho. Do đó, tuy giàu có, nhưng tâm ý thấp hèn, bản thân mặc quần áo dơ bẩn, ăn cơm độn, gạo lúa xấu đắng, rau cỏ sơ sài để no lòng; uống nước thiu, nước lạnh để trị bệnh khát; đi xe cũ mục, lấy lá cỏ làm tán xe; đối với tài sản của mình rất là keo kiệt, tinh thần khổ nhọc, mệt mỏi chăm lo giữ gìn của cải, cực khổ như đầy tớ, bị mọi người chê cười.

Nghe vậy, La-hầu-la nói kệ:

*Do bố thí không đồng
Nên quả báo sai khác
Bố thí với tâm thành
Tâm ý được thoải mái.
Nếu lòng không kính trọng*

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Quả bố thí không sạch

Lô-chí tuy rất giàu

Vẫn bị cười, coi thường!

Lại nữa, có một thời, trong thành đến kỳ lễ hội, nhà cửa được trang hoàng, vẽ vờn rất đẹp, cờ, lọng, lụa là trang sức khắp nơi, treo các giỏ hoa, rưới nước thơm dưới ao và rải các loài hoa thơm, đẹp. Các cửa lớn, cửa nhỏ, cửa sổ đều có hoa trang trí. Lại có các thứ âm nhạc, ca múa, vui chơi, hưởng lạc như ở các cung trời. Trong các cửa lớn, đều đặt bình vàng, đựng đầy nước thơm. Trong các hẻm nhỏ đều treo cờ, lọng, lụa là, rải các loại hoa thơm đẹp, rưới nước thơm dưới đất.

Thấy dân chúng, người người hợp lại, cùng nhau vui chơi nhảy múa rất vui vẻ, Lô-chí liền nghĩ: “Những tôi tớ, kẻ xin ăn, người thấp hèn, đều vay mượn quần áo để mặc, được ăn những thức ăn ngon. Ta thì y phục, chuỗi ngọc, của báu đầy đủ, cứ sao lại không vui chơi?”

Lô-chí liền đi mau về nhà, dùng chìa khóa mở cửa kho, lấy năm quan tiền, rồi khóa cửa lại, suy nghĩ: “Nếu ở nhà ăn, có mẹ, vợ và quyến thuộc thì sẽ không đủ. Nếu đến nhà người khác ăn thì chủ nhà và người xin ăn sẽ đến xin.”

Lúc đó, Lô-chí dùng hai quan tiền mua bánh, hai quan tiền mua rượu, một quan tiền mua hành, lấy vật áo bọc muối, từ trong nhà ra ngoài thành, đến bên gốc cây. Đến nơi, thấy có nhiều quạ, ông ta nghĩ: “Nếu ngồi ở đây, quạ sẽ đến rửa ăn.”

Nghĩ vậy, ông ta liền đi đến gò cao, thấy có nhiều chó, lại càng chạy xa. Đến chỗ vắng vẻ, lấy muối bỏ vào rượu, ăn bánh với hành. Trước đây chưa từng uống rượu, nên ông ta rất say. Say sưa rồi, ông ta nói:

–Bây giờ cả nước đều vui vẻ, ta sao lại một mình không vui?

Lô-chí liền đứng dậy nhảy múa, ca hát:

Dầu làm Đế Thích

Ngày nay vui chơi

Còn không bằng ta

Hướng Tỳ-sa-môn!

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Lại nói tiếp:

–Nay gặp lễ hội, tha hồ uống rượu, tha hồ vui sướng, còn hơn Tỳ-sa-môn, cùng hơn cả trời Đế Thích.

Khi ấy, Thích Đề-hoàn Nhân cùng vô số Thiên chúng đang đến vườn Kỳ hoàn. Đi giữa đường, gặp Lô-chí say sưa, múa men, ca hát lại còn nói hơn cả trời Đế Thích.

Đế Thích bèn suy nghĩ: “Kẻ tham lam bỗn sển này, ở chỗ vắng, uống rượu, mắng chửi, làm xấu ta.”

Rồi lại nghĩ: “Ta chớ nên đến chỗ Phật, trước hết nên quấy rối kẻ kia đã.”

Đế Thích liền biến hóa thân mình giống như Lô-chí, đi đến nhà ông ta. Đến nơi, ông nhóm họp cha mẹ, tôi tớ, quyến thuộc, rồi ngồi ở trước mặt mẹ, thưa:

–Xin mẹ nghe lời con nói. Từ trước đến nay, có con quỷ bỗn sển theo con, làm cho con tiếc của, không dám ăn, cũng không cho cha mẹ, quyến thuộc tiền bạc, của cải gì... đều do con quỷ bỗn sển này. Nay con ra đi, gặp một Đạo nhân, cho con bài chú thiện, nên trừ được quỷ bỗn sển. Nếu quỷ bỗn sển kia có đến, hoàn toàn không thể làm nào loạn con được. Nhưng con quỷ bỗn sển lại giống như con. Nếu nó đến, các người giữ cửa hãy lấy cây đánh cho nó thật đau, ắt nó sẽ giả xưng: “Ta là Lô-chí.” Mọi người chớ nên tin lời nó.

Nói rồi ông ta cho mở cửa các kho, lấy nhiều của cải, làm thức ăn ngon cho mẹ, vợ cùng quyến thuộc ăn uống no nê. Sau đó, bảo người giữ cửa mau ra đóng cửa, kéo quỷ bỗn sển đến, đợi cho ta phân chia chuỗi ngọc, y phục, tấu các loại âm nhạc, rồi mới mở cửa.

Lúc đó, Đế Thích mở rộng kho tàng, lấy các chuỗi ngọc quý báu, trước hết dâng cho mẹ, rồi đến cho vợ và tất cả nam nữ trong nhà. Những khách đến thăm cũng được cho chuỗi ngọc, y phục, thức ăn và các loại nhạc. Quyến thuộc trong nhà dùng các loại hương thoa thân, xông trầm, rưới nước.

Khi ấy, Đế Thích một tay dắt mẹ Lô-chí, một tay dắt vợ Lô-chí, vui chơi nhảy múa, vui vẻ không cùng.

Người ở thành Xá-vệ, nghe quỷ bỗn sển tham lam trong người Trưởng giả Lô-chí đã bị diệt trừ, nên tụ họp đến xem thử.

Lúc này, Lô-chí tỉnh rượu, trở về thành, vào nhà, thấy mọi

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

người đứng đầy cả cửa, lại nghe trong nhà có tiếng ca múa, nên rất kinh ngạc, nghĩ: “Chắc là nhà vua giận ta nên đem quân thân, binh chúng đến nhà ta, muốn trách phạt ta. Hay là người trong thành Xá-vệ, nhân ngày lễ hội mà vào nhà ta? Hay là chư Thiên muốn làm ích lợi cho ta, nên đến nhà ta tấu các loại âm nhạc này? Hay là người nhà phá hoại kho tàng của ta, tự ăn uống?” Suy nghĩ rồi, Lô-chí vội vàng chạy đến cửa chính, lớn tiếng gọi những người trong nhà.

Khi ấy, tiếng nhạc trong nhà rộn ràng, làm cho mọi người không nghe tiếng Lô-chí gọi, Đế Thích nghe tiếng gọi, bảo mọi người:

–Ai đập cửa ngoài kia? Các người hãy ngừng nhạc lại. Hoặc có thể là quỷ bôn sển kia đã trở về.

Nghe có quỷ, mọi người mở cửa lớn, bỏ chạy.

Khi ấy, Lô-chí đi vào nhà, thấy quyến thuộc ngồi la liệt vây quanh. Đế Thích ngồi ở giữa, mẹ ngồi bên phải, vợ ngồi bên trái, y phục xinh đẹp, đeo chuỗi ngọc quý, trống nhạc đàn ca, uống rượu mừng hội, sắc mặt vui vẻ, Lô-chí ngạc nhiên hỏi Đế Thích:

–Ông là ai mà vào nhà tôi tự do như vậy?

Đế Thích mỉm cười:

–Ngày nay, người trong nhà đã biết ta.

Quyến thuộc trong nhà liền hỏi Lô-chí:

–Ông là ai?

Lô-chí đáp:

–Ta là Lô-chí.

Mọi người đều chỉ Đế Thích, nói:

–Đây mới là Lô-chí, chủ nhà của chúng ta.

Lô-chí lại hỏi người nhà:

–Còn tôi là ai?

Người nhà đáp:

–Ông tuy nhận như vậy nhưng giống như quỷ của Lô-chí.

Lô-chí nói:

–Tôi không phải là quỷ. Tôi là Lô-chí. Các người hãy xem cho kỹ.

Nhìn về phía mẹ, Lô-chí nói:

–Đây là mẹ tôi, đây là anh tôi, đây là em tôi, đây là vợ yêu

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

quý của tôi, đây là con thương yêu của tôi, tất cả nô bộc đều là của tôi.

Lại chỉ Đế Thích và nói với người nhà:

–Đây là dung mạo người khác chỉ giống tôi, hóa ra giả tôi. Tôi từ nhỏ đến nay, tích chứa tài sản, tiền của, kho tàng... người này huyễn hóa, gạt gẫm, để làm tiêu tan tài sản của tôi.

Khi ấy, mọi người trong nhà đều không tin.

Đế Thích hỏi mẹ:

–Con với người này rất giống nhau, phải không?

Mẹ đáp:

–Dung mạo quý kia rất giống con.

Mẹ lại nói với Đế Thích:

–Xem con là người hiếu thuận, biết phụng dưỡng mẹ. Chính con là thật, mẹ đã sinh con, người kia là quý. Nếu cả hai người đều hiếu thuận với mẹ thì mẹ không thể phân biệt được. Do con hiếu thuận, người kia trái nghịch, nên mẹ chắc chắn biết con là con của mẹ.

Đế Thích quay lại hỏi vợ:

–Người kia là chồng của nàng, sao nàng không lại thân cận với hắn đi.

Người vợ thẹn đỏ mặt, nói:

–Quái lạ, không đi đâu hết, tôi nhất định không làm vợ người đó.

Người vợ thưa Đế Thích:

–Đại gia, thiếp thà chết bên chàng, chứ quyết không sống bên quý kia.

Đế Thích bảo người nhà:

–Các người đã quyết định ta là Lô-chí, sao lại để quý kia vào đây?

Người nhà nghe nói vậy, liền kéo ngược chân Lô-chí đánh đập, đẩy ra ngoài cửa. Đến hẻm nhỏ, Lô-chí khóc lớn, than:

–Thật lạ thay! Nay tôi thân thể, đầu mặt có khác lúc trước hay sao, mà bị mọi người đuổi đi như vậy?

Lại nói với người xung quanh:

–Thân của tôi có giống như trước không? Mặt của tôi có giống

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

như trước không?

Rồi lại hỏi những người đi đường:

–Tướng mạo cao thấp có khác không?

Những người bên cạnh đáp:

–Ông vẫn như vậy, không khác lúc trước.

Lô-chí lại nói với mọi người:

–Ta nay là ai? Ai đã hóa ra ta làm người khác phải không? Tên ta là gì? Ta đang ở đâu?

Lại than lớn:

–Thật là lạ thay! Bây giờ ta biết đi đường nào?

Khi ấy, Lô-chí như người đi điên cuồng. Những người hàng xóm, chẳng phải người nhà, đều đến an ủi Lô-chí:

–Ông chớ lo sợ, ông là Lô-chí, ông ở trên phố lớn, trong thành Xá-vệ. Chúng tôi là xóm giềng của ông, nên đến thăm ông, ông hãy bình tĩnh, để tìm phương kế, phân minh rõ ràng.

Nghe nói vậy, Lô-chí tạm yên tâm, lau nước mắt, hỏi lại mọi người:

–Tôi có phải thật là Lô-chí không?

Mọi người đáp:

–Ông thật là Lô-chí.

Lô-chí bảo mọi người:

–Các người đều có thể làm chứng cho tôi được không?

Mọi người đáp:

–Chúng tôi có thể làm chứng: Ông thật là Lô-chí.

Lô-chí nói:

–Nếu vậy, các người hãy nghe tôi nói nguyên nhân:

Người trẻ này là ai?

Rất giống tôi như đúc

Cùng vợ yêu của tôi

Chung ngồi kề trên giường.

Người quyến thuộc trong nhà

Đánh đuổi tôi ra khỏi

Họ đều thương người kia

Cho ở trong nhà tôi.

Tôi chịu khổ đói rét

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

*Tích chứa tiền của cải
Người kia tự do dùng
Tôi chẳng có hào nào.
Giống như Tỳ-sa-môn
Ăn mặc được thoải mái
Những người ở trong thành
Tất cả đều nghi ngờ.
Đều nói như thế này:
Việc này nên làm sao?
Có người rất hiểu biết
Nói lời như thế này:
Người xảo quyết gian trá
Tướng mạo giống Lô-chí
Biết ông rất bòn sẻn
Nên đến quấy rối ông.
Chúng ta cùng làm chứng
Đừng để ông bị đuổi.*

Nghe nói như vậy, mọi người đồng lòng, nói với Lô-chí:

–Sao, bây giờ ông muốn làm gì?

Lô-chí liền nói:

–Các người nên vì tôi, ngày mai tụ họp, cùng đi đến cung vua.

Mọi người nói:

–Sáng mai chúng tôi sẽ đưa ông đến cung vua.

Qua ngày mai, mọi người nói:

–Lành thay, lành thay! Nay đã đến lúc.

Lô-chí liền nói:

–Đây là việc lớn. Tiền bạc của tôi, nay tôi không được quyền sử dụng. Các ông có thể cho tôi mượn, nếu kiện thắng được, tôi sẽ trả lại cho.

Mọi người nói:

–Ông muốn vật gì, chúng tôi sẽ cho ông.

Khi ấy, Trưởng giả Lô-chí nói:

–Các người đưa cho tôi mượn hai tấm vải, trị giá bốn thù vàng, để dâng lên vua.

Mọi người đều cười, nghĩ thầm: “Lô-chí từ trước đến nay, chưa

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

từng có như vậy. Nay nói bốn thù, thật là lòng bố thí lớn.”

Lô-chí liền ôm hai tấm vải đến cung vua, bảo người gác cổng:

–Tôi có vải, muốn hiến dâng cho nhà vua.

Người gác cổng rất kinh ngạc, mỉm cười, nghĩ: “Ta ở đây ba mươi năm, chưa từng nghe người này đến đây dâng hiến vật gì. Nay vì sao lại như vậy?”

Khi ấy, người giữ cửa liền vào, chấp tay tâu vua:

–Thật là việc chưa từng có! Hôm nay, Lô-chí đến cửa cung dâng hiến.

Nhà vua suy ngẫm, không hề vội vàng, mà tự nghĩ: “Hôm nay nhằm ngày lễ hội, vì lý do gì có nhiều người kéo đến cung ta? Lô-chí keo kiệt, lại càng không đến cung ta. Người giữ cửa không lẽ đùa với ta. Việc này như thế nào, ta không thể tin. Phàm làm vua, ví như biển lớn, không chảy ngược về các sông nhỏ, đâu có thể tính toán tài sản nhiều ít.”

Bấy giờ, nhà vua mới cho dẫn Lô-chí vào. Vua suy nghĩ: “Lô-chí này, vốn bản tánh keo kiệt, nếu không có việc chết đến nơi thì đâu có đến đây.”

Khi ấy, Lô-chí cùng với mọi người đến chỗ vua, muốn lấy hai tấm vải ra để dâng lên vua. Lô-chí dùng tay kéo mạnh tấm vải đang kẹp dưới nách, nhưng kéo hoài không được, phải dùng hết sức kéo mới lấy ra được.

Khi Lô-chí kéo ra được, Đế Thích liền hóa nó thành hai bó cỏ.

Nhìn thấy hai bó cỏ, Lô-chí rất hổ thẹn, liền ngồi xuống đất. Thấy vậy, nhà vua thương xót bảo:

–Dù là bó cỏ, cũng không có gì khổ sở. Người muốn nói việc gì thì cứ nói đi.

Lô-chí nghẹn ngào, sụt sùi thưa:

–Thần thấy bó cỏ, thật vô cùng xấu hổ. Không lẽ chui đầu xuống đất. Không biết hôm nay có thân này hay là không? Biết làm sao đây?

Nghe nói, nhà vua thương xót, mới hỏi người bên cạnh:

–Hôm nay, người kia sao mà khổ sở, không thốt ra lời? Các người, nếu biết việc này thì nên thay thế, trình bày rõ ràng.

Người bên cạnh tâu vua:

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

–Hôm nay, Lô-chí đến cung vua là muốn tâu trình một việc: Không biết người nào, hình dạng giống như Lô-chí, đến nhà giả xưng là Lô-chí, làm cho những người trong nhà đều yêu mến người ấy. Người ấy đã tiêu dùng sạch hết tài sản, mọi người trong nhà đã không nhận biết được, còn đánh đuổi Lô-chí ra khỏi nhà, lang thang ngoài đường, do đó nên buồn khổ, không thốt nên lời.

Vua bảo:

–Nếu như vậy thì thật đáng buồn khổ. Vì sao? Vì tài sản của mình đã bị người khác dùng. Tuy vậy, ta sẽ xét xử để lấy lại tài sản cho người.

Vua lại hỏi:

–Người đời, tuy hình dạng giống nhau, nhưng tâm ý chưa chắc giống nhau. Tuy tâm giống nhau, nhưng chỗ ẩn kín trong thân thể có dấu vết, có thể mọi người không biết, ắt phải khác nhau chút ít. Người chớ buồn rầu, ta sẽ kiểm tra lại cho người.

Khi ấy, có một vị quan tên là Túc Cự, liền đứng dậy, chấp tay, tâu vua:

–Lành thay! Đại vương! Trí tuệ của nhà vua, thương xót người oan uổng, thật là chánh đáng.

Bấy giờ, Túc Cự liền nói kệ:

*Người buồn khổ lo sợ
Vua cứu giúp cho họ
Người nghèo cùng gặp nạn
Nhà vua làm bạn thân.
Người làm thiện chân chánh
Vua cùng làm bạn pháp
Đối với người làm ác
Vua làm móc câu voi.*

Lúc này, Lô-chí hình thể sát đất, tâu vua:

–Nhà thần có chỗ cất báu rất kín đáo, người kia không thể biết được. Thân thể thần có vết kín, làm sao biết được. Cúi xin đại vương vì hạ thần kiểm xét.

Vua liền sai sứ đến gọi người giống Lô-chí, bảo ông ta mau đến. Nghe gọi, người kia liền đến chỗ vua, đứng một bên. Hình

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

tướng hai người không thể phân biệt được. Vua quán xét kỹ, cho là việc chưa từng có, tuổi tác, tướng mạo, vóc hình lớn nhỏ, mặt mũi, nói cười, nhan sắc đều giống nhau như biến hóa ra, giống nhau không khác chút nào. “Nay hai người này đứng ở đây ta không thể phân biệt, còn làm cho ta kinh ngạc, nghi ngờ.”

Vua hỏi người mới gọi đến:

–Ông là ai?

Người này liền than thở:

–Thần mà không sống ở đây, chi bằng chết còn hơn. Làm sao mà thần sinh trưởng ở đất nước nhà vua mà vua không biết, lại hỏi hạ thần là ai!

Vua thẹn đỏ mặt, nghĩ: “Đây thật là Lô-chí.” Vua nói với người đến trước:

–Ông lại muốn nói điều gì?

Lô-chí thưa:

–Thần là Lô-chí, người kia không phải.

Vua nói:

–Hai người các ông như bóng trong gương, mặt mũi, hình dáng, nhan sắc giống nhau, làm sao có thể phân biệt?

Lô-chí thưa:

–Chính vì việc này, hạ thần mới đến vua trước. Giống như có người bệnh đau, khổ sở, gặp nạn, sợ hãi thì đều hướng về vua vậy.

Vua nói:

–Thật đúng như vậy. Sở dĩ ta nhận tô thuế của mọi người chính là việc này.

Vua suy nghĩ, rồi nói với Đế Thích:

–Ta muốn hỏi ông: Tánh của Lô-chí là bần sần, còn tánh của ông rộng rãi, mỗi người mỗi tánh khác nhau. Nay vì sao ông lại xưng là Lô-chí?

Đế Thích thưa:

–Vua hỏi chi điều nhỏ nhặt như vậy. Thật đúng như vua nói, nhưng nay hạ thần đã gần gũi và theo Phật giáo. Người bần sần, đọa vào loài ngựa quý, trăm ngàn vạn năm chịu khổ đói khát, cầu xin máu mủ, phần tiểu bất tịnh để ăn, hoàn toàn cũng không thể được, dù nhỏ như đầu sợi lông, nước sông suối mát mẻ thì biến thành dòng lửa...

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

Thần nghe bồn sển có lỗi như vậy, nên sợ hãi, muốn xả bỏ tội lỗi này. Vì vậy liền xả bỏ lòng bồn sển tham lam, phát sinh tâm bố thí.

Nhà vua bảo:

–Người nói có lý, giống như áo hôi bẩn, dùng tro giặt liền sạch. Nghe pháp, tâm phiền não được đoạn trừ.

Vua bảo các quan:

–Như vậy, làm sao phân biệt được hai người, ai là Lô-chí thật, ai là Lô-chí giả?

Vị quan Túc Cựu tâu:

–Thần xin hỏi những việc ẩn kín trong nhà của hai người. Nếu có giống hay khác, sau đó ta có thể phân biệt, biết được.

Vua bảo quan Túc Cựu:

–Ta bận nhiều việc, không thể tinh tế hỏi được. Theo lời người nói, nên như vậy mà hỏi.

Quan Túc Cựu liền phân hai người, mỗi người mỗi chỗ, rồi bảo:

–Các người hãy ghi chép lại: Hằng năm, những người thân thuộc, trong ngoài, lớn nhỏ, số người, tên họ bao nhiêu. Trong nhà có phòng ốc, cửa lớn, cửa nhỏ và tài sản, tất cả kho chứa, các thứ đồ vật để trên đất hay giấu trong lòng đất, mọi thứ đều nghi rõ ra hết, thành sổ sách, rồi mau đem đến đây.

Hai người đều đem sổ sách đến. Tất cả vật sở hữu, việc bí mật, cho đến những dấu vết đều giống nhau.

Vua thấy việc này cho là việc chưa từng có: “Ta đã hết sức suy nghĩ nhiều cách, mà không thể phân biệt. Đây chẳng phải là việc của người thường. Chắc là việc làm của phi nhân.”

Vua bảo:

–Hãy gọi hai người đến bên ta.

Vua nhìn xem hồi lâu, rồi bảo người hầu:

–Hãy gọi mẹ họ đến.

Quân lính liền gọi người mẹ đến. Đến nơi, người mẹ hướng đến nhà vua, lễ bái.

Vua chấp tay:

–Tôi cũng chào bà.

Người mẹ tâu:

–Nguyện cho đại vương sống lâu ngàn năm, vạn tuế, lia các

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

oán hại, tu phước không mỗi.

Vua bảo trái tòa ngồi, mời người mẹ ngồi yên lên đó.

Vua hỏi người mẹ:

–Hai người này, ai là con bà? Ai chẳng phải là con bà?

Đế Thích nói nhỏ với mẹ:

–Mẹ chớ có nhìn lại cái khổ lúc trước.

Mẹ nói:

–Con chớ có lo.

Người mẹ cung kính tâu vua:

–Đứa con hiếu thảo, cúng dường mọi thứ cho tôi, hiếu thuận với tôi, đó là con tôi. Đứa con bất hiếu, thường không thương yêu tôi, nên biết chẳng phải là con tôi. Mà hai người này, tuy biết tâm tốt xấu, nhưng tiếng nói, hình dạng giống nhau. Tôi cũng không thể phân biệt.

Vua lại hỏi:

–Ta muốn hỏi thêm các việc khác: Bà nuôi đứa con này từ lúc còn nhỏ, thường tắm rửa, bà thấy trên thân thể nó, chỗ ẩn kín, có dấu sẹo hay nốt ruồi gì bí ẩn không?

Người mẹ nói:

–Tâu vua, có.

Đế Thích nghĩ: “Giả sử có vết sẹo lớn như núi Tu-di, ta cũng có thể hóa ra được, huống gì là vết sẹo nhỏ”, liền biến hóa ngay.

Vua liền nghĩ: “Nay ta sẽ xử được việc này. Chắc chắn quyết định được!” Vua bảo:

–Các người hãy bày nách bên trái, giơ cao cánh tay lên.

Hai người liền đưa cánh tay lên, thấy hai vết sẹo không khác, vua và quần thần cười lớn, nói:

–Việc này chưa từng nghe thấy, làm cho mọi người cười, làm cho mọi người sợ, làm cho mọi người nghi. Đây là việc kỳ lạ, rất đáng lo sợ!

Vua bảo các quan:

–Việc như vậy, ta chẳng hiểu được, nên dẫn hai người này đến vườn Kỳ hoàn gặp Phật, ắt sẽ được giải quyết rõ ràng, việc này làm ta mất vui trong ngày lễ hội này.

Vua liền nói kệ:

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

*Phật ra đời đã lâu
Hay cứu giúp thế gian
Giải thoát các tội lỗi
Khô cạn biển ái dục.
Mặt như ánh trăng rằm
Đầy đủ thân tức thông
Ba cõi đều kính ngưỡng
Tự tại trong thế gian.
Bậc Đại Bi có thể
Giải nghi cho chúng ta
Tất cả đều khen ngợi
Việc này phải như vậy.*

Nói kệ xong, vua và quần thần đều tự trang sức trên mũ, đeo châu báu chuỗi ngọc. Quần thần cầm hương hoa đi theo sau vua. Hai Lô-chí cưỡi hai con voi, đều được trang sức. Khi ấy, nhà vua đi xe có mái che, cùng với trăm ngàn vạn loại âm nhạc hòa tấu đi theo sau vua.

Khi đến tinh xá Kỳ hoàn, nhà vua cởi bỏ năm thứ mũ báu, lọng báu, đao kiếm, giày da và dây đai, ngọc châu, y phục tề chỉnh, đi đến chỗ Phật.

Bấy giờ, trời, rồng, tám bộ và bốn chúng đang vây quanh nghe Phật thuyết pháp.

Khi ấy, nhà vua và mọi người đều quỳ sát đất làm lễ Phật, rồi chấp tay, bạch Phật:

–Con và chúng sinh bị vô minh che lấp, không phân biệt được thật giả, chỉ Phật là tâm ý trong sáng. Tất cả chúng sinh bị trăm ngàn ngọn lửa phiền não thiêu đốt, chỉ có Phật Thế Tôn được đoạn trừ, vắng lặng. Tất cả thế gian đều bị trói buộc trong sinh tử, chỉ có Phật là bậc được giải thoát, làm bạn thân chân chánh của chúng sinh. Trong khi tất cả người đều mù. Phật là bậc có mắt sáng. Chúng con không thể phân biệt được các nhân duyên trong hai người này, ai là Lô-chí, ai chẳng phải là Lô-chí.

Nhà vua cho dẫn hai Lô-chí đến trước Phật. Tất cả mọi người đều ngồi im lặng.

Lô-chí giả sắc mặt vui vẻ, có chuỗi ngọc châu báu trang sức

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

trên thân, ngồi im lặng.

Lô-chí thật sắc mặt tiêu tụy, ăn mặc bẩn thỉu, bụi đất bám đầy thân, rất là buồn khổ, thưa:

–Thế Tôn đại Bi, cứu giúp tất cả! Xin Ngài cứu giúp cho con.

Bấy giờ, Đế Thích thấy Lô-chí buồn rầu, tự mỉm cười.

Vua Ba-tự-nặc từ chỗ ngồi đứng dậy, chấp tay, thưa Phật:

–Đối với việc này, Phật có thể chứng biết. Tất cả chúng sinh bị phiền não che mờ, chỉ có Phật Thế Tôn cầm ngọn đèn trí tuệ hướng dẫn chúng sinh theo đường giải thoát. Như vị thầy thuốc lớn, như người dẫn đường, có thể ban cho tất cả chúng sinh sự không sợ hãi, ban cho tất cả chúng sinh tài sản căn lành, diệt trừ phiền não, nên gọi là đại tiện. Lành thay, Đức Thế Tôn! Xin Thế Tôn dùng ngọn lửa trí tuệ, thiêu đốt rừng lười nghỉ, phiền não của con. Nguyên xin Thế Tôn, đoạn trừ nghi ngờ của chúng con. Hai người này, ai là thật, ai là giả?

Lúc này, Đức Thế Tôn đưa cánh tay tướng tốt trang nghiêm chỉ Đế Thích mà hỏi:

–Ông làm việc gì vậy?

Đế Thích liền biến mất thân tướng Lô-chí, trở lại hiện nguyên hình với các thứ ánh sáng, châu như ý, anh lạc trang sức nơi thân, chấp tay hướng về Phật, nói kệ thưa:

*Bị bồn sển chế ngự
Không dám ăn mặc gì
Năm tiền mua rượu bánh
Trộn muối vào mà uống.
Uống rồi lại say sưa
Cười giỡn và ca múa
Khinh chửi các vị trời
Vì nhân duyên như vậy
Con làm khổ não hấn.*

Phật bảo Đế Thích:

–Tất cả chúng sinh đều có tội lỗi, ông nên xả bỏ.

Bấy giờ, Lô-chí thưa với Đế Thích:

–Tôi cực khổ lắm mới tích chứa được của cải. Tất cả tài sản

LINH SƠN PHÁP BẢO ĐẠI TẠNG KINH

của tôi nếu ông không tiêu dùng thì sao hết?

Đế Thích đáp:

–Tôi không làm tiêu hao một hào ly tài vật của ông.

Phật bảo Lô-chí:

–Hãy về nhà xem lại tài vật của ông.

Lô-chí bạch Phật:

–Tài vật của con, ông ấy đã tiêu dùng hết, về nhà làm chi nữa?

Đế Thích đáp:

–Thật tình, tôi không tiêu hao một chút nào tài sản của ông.

Lô-chí thưa:

–Tôi không tin ông, mà chỉ tin lời Phật dạy.

Do tin lời Phật nên Lô-chí đắc quả Tu-đà-hoàn.

Khi ấy, tám bộ chúng và bốn chúng thấy, nghe việc này đều chứng đắc bốn đạo quả. Các chúng sinh gieo nhân duyên ba nghiệp, chư Thiên và bốn chúng nghe Phật thuyết pháp, tất cả đều vui mừng và lui ra.

